

2095-10 A

WATERPLAN VEGHEL

DEEL 1: HOOFDRAPPORT

GEMEENTE VEGHEL, WATERSCHAP DE AA

DEFINITIEF

30 januari 2002

110502/ZF2/015/200025

Een samenwerkingsproject van de gemeenten, Waterschap De Aa, Provincie Noord-Brabant en Brabant Water, ondersteund door ARCADIS Ruimtelijke Ontwikkeling.

Samenvatting

In een gezamenlijk proces hebben de gemeenten Deurne, Gemert-Bakel en Veghel en Waterschap De Aa een waterplan opgesteld. Voor u ligt het Waterplan Veghel, dat naast dit Hoofdrapport ook een Bijlagenrapport omvat.

Het waterplan kent geen wettelijk kader, maar is een functioneel beleidsdocument. Het vormt de basis voor het streven naar een duurzaam beheer van het watersysteem binnen de gemeentegrens van Veghel. Het waterplan dient te worden gezien als een sectoraal plan met een integrale visie. Het is strategisch van aard, net als de direct uit het waterplan voortvloeiende maatregelen.

De gewenste toekomstige situatie met betrekking tot water, in al haar geledingen, is verwoord in een aantal streefbeelden, zoals Water als (mede)ordenend principe, Beperken van wateroverlast, Water vasthouden, Waterkwaliteit, Waterkwantiteit en Betrokkenheid. Op basis van een toetsing van de huidige situatie aan deze streefbeelden is een veelheid aan mogelijke maatregelen geformuleerd voor de drie gemeenten gezamenlijk, waaruit voor Veghel vervolgens een selectie is gemaakt.

Onderdeel van het Waterplan is een maatregelenpakket, met daarin opgenomen de meest kansrijke maatregelen om de streefbeelden te verwezenlijken. Het plan omvat de periode 2002-2005. De minder urgente maatregelen worden achter de hand gehouden voor een volgende uitvoeringstermijn. Bij zowel het formuleren als de keuze van de meest urgente maatregelen is rekening gehouden met de inbreng van belanghebbenden als inwoners en belangenverenigingen. Ook de Provincie en Brabant Water waren bij het proces betrokken.

Een van de eerste vervolgstappen zal zijn het opzetten van een organisatie in de vorm van een waterpanel, die de uitvoering van het waterplan ter hand neemt. Daarnaast wordt met eerste prioriteit gewerkt aan de communicatie over Water, zowel naar buiten toe als binnen de gemeentelijke organisatie zelf.

Zowel de gemeente Veghel als het Waterschap de Aa stellen het waterplan bestuurlijk vast, zodat beide partijen hierop bij het verder vormgeven van en invulling geven aan beleid kunnen worden aangesproken. Teneinde op een slagvaardige en voortvarende wijze de daadwerkelijke uitvoering van projecten op te pakken wordt het benodigde bestuurlijke traject zo snel mogelijk inhoud en vorm gegeven. Daarbij worden in een vroeg stadium afspraken gemaakt over eindverantwoordelijkheden en financiële verdeelsleutels.

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling	5
1.3 Positie van het waterplan	5
1.4 Planhorizon	6
1.5 Werkwijze	6
1.6 Leeswijzer	8
2 Streefbeelden	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Streefbeeld 1: Water als (mede)ordenend principe	10
2.3 Streefbeeld 2: water vasthouden	10
2.3.1 Landelijk gebied	10
2.3.2 Stedelijk gebied	11
2.4 Streefbeeld 3: Waterkwaliteit	12
2.5 Streefbeeld 4: Waterketen	12
2.6 Streefbeeld 5: Landschap, natuur en recreatie	13
2.7 Streefbeeld 6: Beperken van wateroverlast	13
2.8 Streefbeeld 7: De belevingswaarde van water in de bebouwde omgeving	14
2.9 Streefbeeld 8: Betrokkenheid	14
3 Naar een maatregelenpakket	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Prioritering van mogelijke maatregelen	15
3.2.1 Eerste prioritering: multicriteria-analyse	15
3.2.2 Inbreng van belanghebbenden tijdens workshops	16
3.2.3 Koppeling aan de concrete uitvoeringspraktijk	16
3.3 Bijlage 2: geprioriteerde Maatregelen Waterplan Veghel	17
4 Maatregelenpakket	18
5 Vervolgtraject	20
5.1 Uitvoering van maatregelen: een levend waterplan	20
5.2 Organisatie	20
5.3 Communicatie	22
Bijlage 1 Maatregelentabel Waterplan Veghel	24
Bijlage 2 Maatregelenpakket Waterplan Veghel	30
Supplement: Juridische aspecten en co-financiering	

HOOFDSTUK

1

Inleiding

1.1

AANLEIDING

Waterbeheer, inclusief het waterbeheer in stedelijke gebieden, staat de laatste jaren volop in de belangstelling. Een nieuwe integrale, duurzame vorm van gemeentelijk waterbeheer, waarbij de waterproblematiek niet meer sectoraal wordt benaderd, begint in Nederland steeds meer vorm te krijgen. Anno 2000 raken wij steeds meer overtuigd van het feit dat de inrichting van onze woon- en leefomgeving mede wordt bepaald door water in al haar geledingen. Water wordt daarbij meer en meer gezien als ordenend principe.

De besturen van de gemeenten Deurne, Gemert-Bakel en Veghel en het bestuur van Waterschap De Aa hebben daarom besloten om samen gemeentelijke waterplannen op te stellen. Aangezien de invloed van water niet stopt bij de gemeentegrenzen is gekozen voor een (stroomgebied)benadering. De vier partijen hebben daarbij zoveel mogelijk simultaan waterplannen opgesteld, rekening houdend met wederzijdse invloeden.

De waterplannen zijn opgesteld in nauwe samenwerking met de Provincie Noord-Brabant en Brabant Water. ARCADIS Ruimtelijke Ontwikkeling heeft het proces begeleid.

1.2

DOELSTELLING

Voorafgaand aan het planproces is de volgende doelstelling geformuleerd:

DE ONTWIKKELING VAN EEN INTEGRALE VISIE OP HET OMGAAN MET WATER IN AL ZIJN FACETTEN BINNEN DE GEMEENTELIJKE GRENZEN. ONDER INTEGRAAL WORDT HIERBIJ VERSTAAN HET ZOEKEN VAN OPLOSSINGEN, NIET ALLEEN VIA EEN CIVIELTECHNISCHE BENADERING, MAAR MET INBEGRIJP VAN JURIDISCHE EN RUIMTELIJKE ORDENINGSVRAAGSTUKKEN, ECOLOGISCHE EN ECONOMISCHE BENADERINGEN, WAARBIJ HET WATERSYSTEEM CENTRAAL STAAT. HET UITEINDELIJKE RESULTAAT IS CONCREET EN PRAKTISCH, EN BIEDT VOLDOENDE HANDVATTEN DE DOELSTELLINGEN DE KOMENDE JAREN IN TE VULLEN.

1.3

POSITIE VAN HET WATERPLAN

Het waterplan kent geen wettelijk kader, maar vormt een functioneel beleidsdocument. Het waterplan is een nieuwe planvorm. Het waterplan is een beleidsdocument dat door zijn integrale benadering van water een basis vormt voor het streven naar een duurzaam beheer van het gemeentelijk watersysteem. Het waterplan dient te worden gezien als *een sectoraal plan dat is opgesteld met een integrale visie*. Het biedt een (beleids)kader voor sectorale plannen

(zoals het GRP en projectplannen), maar is ook de *onderlegger* die kan worden gebruikt in de ruimtelijke ordening.

Het waterplan begeeft zich, zoals hiervoor verwoord, op het *strategisch/tactische niveau* van planvorming. Dat is óók het niveau waarop de maatregelen die in het plan zijn opgenomen betrekking hebben. De maatregelen hebben dus nog geen betrekking op de concrete uitvoering *in het veld*, maar bieden hier de kaders voor en geven hier richting aan. Uiteraard is *de relatie tussen de te treffen maatregelen en de concrete uitvoeringspraktijk* wel in het waterplan aangegeven door deze zoveel mogelijk, in tabelvorm, aan elkaar te koppelen.

Het waterplan dient tenslotte als een dynamisch geheel te worden gezien. Technische ontwikkelingen schrijden voort, inzichten veranderen, en beleid en regelgeving wordt aangepast. Regelmatig zal derhalve de wens bestaan deze ontwikkelingen in het waterplan te verwerken, bijvoorbeeld als het uitvoeringsprogramma wordt bijgesteld of geactualiseerd of de begroting wordt aangepast. Daarbij dient steeds structureel te worden gekeken naar de nieuwe mogelijkheden en onmogelijkheden die de gemeente heeft om het waterbeleid invulling te geven. De verankering van die cyclus in de gemeentelijke organisatie is wellicht een van de grootste uitdagingen die het waterplan in zich heeft.

1.4

PLANHORIZON

Dit waterplan bevat twee delen: een visiegedeelte (streefbeelden) en een uitvoeringsgedeelte (maatregelen). Aan de streefbeelden zijn geen realisatietermijnen toegekend. Ze verwoorden de gewenste situatie met betrekking tot water op de lange termijn. Het zijn inderdaad *streef*beelden en zullen zelfs niet in alle gevallen even haalbaar blijken te zijn (bijvoorbeeld in praktisch of financieel opzicht, of omdat bepaalde ontwikkelingen een afweging vragen tussen meerdere streefbeelden en niet aan alle streefbeelden evenveel recht kunnen doen). De maatregelen daarentegen zijn concreet en kunnen worden opgenomen in uitvoeringsprogramma's. Een eerste uitvoeringsprogramma maakt deel uit van dit waterplan en omvat de planperiode 2002-2005. Dat is de periode op de korte termijn waarop dit waterplan zich richt. Maatregelen die in dit plan wel worden genoemd, maar die nog niet zijn opgenomen in het maatregelenpakket voor 2002-2005, kunnen in de daarop volgende uitvoeringsprogramma's worden opgenomen. Het waterplan kent als zodanig een planhorizon van 2 á 3 uitvoeringstermijnen, hetgeen neerkomt op een periode van ca. 10 jaar.

1.5

WERKWIJZE

Voor het gezamenlijke traject dat de gemeenten Deurne, Gemert-Bakel en Veghel hebben doorlopen is één projectorganisatie opgezet:

- In de projectgroep waren de volgende organisaties vertegenwoordigd: de drie gemeenten, het Waterschap De Aa, de Provincie Noord-Brabant, Brabant Water en ARCADIS. Waterschap De Maaskant heeft zich tijdens het proces laten vertegenwoordigen door Waterschap De Aa.
- De stuurgroep bestond uit een vertegenwoordiging van de bestuurders van de drie gemeenten en het waterschap. De stuurgroep is onder meer bij elkaar geweest ten behoeve van de vaststelling van de streefbeelden, het bepalen van de loop van de afzonderlijke eindtrajecten per gemeente en de vaststelling van het waterplan met maatregelenpakket.

- Per gemeente heeft een interne werkgroep het inhoudelijke proces begeleid, waarin de diverse ambtelijke geledingen vertegenwoordigd waren.
- Een begeleidingsgroep, waarin de communicatiemedewerkers van de genoemde organisaties zitting hadden, heeft het communicatietraject begeleid (zowel intern als extern), op basis van een speciaal voor dit project opgesteld communicatieplan.

De werkwijze is open en interactief geweest, waarbij ruimte bestond voor inbreng van de kant van de individuele inwoner tot en met de betrokken overheidsinstanties. Er hebben tijdens het planproces diverse informatiebijeenkomsten en workshops plaatsgevonden (zowel plenair als per gemeente) waarbij de belanghebbenden, in de meest brede zin, zijn geïnformeerd en waarbij een inbreng kon worden gegeven. In het waterplan heeft deze inbreng een plaats gekregen. Zo is bij de prioritering van de maatregelen die uiteindelijk in de waterplannen zijn opgenomen rekening gehouden met de mate waarin de betreffende maatregelen door de belanghebbenden worden onderschreven.

Het waterplan is bestuurlijk vastgesteld door zowel de gemeente Veghel als het Waterschap De Aa. Hierop wordt in paragraaf 5.2 nader ingegaan.

1.6

LEESWIJZER

Voor de drie gemeenten Deurne, Gemert-Bakel en Veghel zijn tijdens een grotendeels parallel verlopend proces drie waterplannen opgesteld, steeds bestaande uit twee delen:

1. Een Hoofdrapport voor elk van de drie gemeenten afzonderlijk;
2. Een Bijlagenrapport dat voor alle drie de gemeenten gelijk is.

Voorliggende rapportage betreft het Hoofdrapport voor Veghel.

Het waterplan is gebaseerd op de volgende drie invalshoeken:

- *streefbeelden* die de gewenste situatie verwoorden;
- *oplossingsrichtingen* die aangeven hoe de streefbeelden kunnen worden bereikt;
- *maatregelen* die concreet getroffen kunnen worden om de streefbeelden te realiseren;

In een *maatregelenpakket* zijn de meest kansrijke maatregelen uitgewerkt, zodat deze ten behoeve van de uitvoering ter hand kunnen worden genomen. Dit deel beschrijft de streefbeelden en de totstandkoming van het maatregelenpakket voor Veghel. Het proces van streefbeelden via oplossingsrichtingen naar mogelijke maatregelen wordt in het bijlagenrapport beschreven.

Een toelichting op de hoofdstukken van het voorliggende rapport:

- Hoofdstuk 2 behandelt de streefbeelden zoals deze voor de drie gemeenten zijn vastgesteld.
- Hoofdstuk 3 beschrijft de prioritering van de maatregelen die tijdens het hierboven genoemde proces zijn geformuleerd.
- In hoofdstuk 4 zijn de meest kansrijke maatregelen uitgewerkt. Deze maatregelen dragen op een zodanige wijze bij aan verwezenlijking van de streefbeelden dat ze zijn opgenomen in een maatregelenpakket dat is gericht op uitvoering op de korte termijn.
- In hoofdstuk 5 tenslotte wordt ingegaan op enkele aspecten die van doorslaggevend belang zijn voor het laten welslagen van invoering van het waterplan, zoals interne en externe communicatie en het regelen van financiële en organisatorische randvoorwaarden.

HOOFDSTUK

2

Streefbeelden

2.1

INLEIDING

Zogenaamde streefbeelden verwoorden de wensen ten aanzien van het watersysteem op de lange termijn. De streefbeelden zijn voor alle drie de gemeenten Deurne, Gemert-Bakel en Veghel gezamenlijk vastgelegd. Bij het formuleren van de streefbeelden zijn een aantal uitgangspunten richtinggevend geweest, zoals deze zijn opgenomen in het beleid van gemeenten, waterschap en provincie:

1. HET WATERSYSTEEM WORDT MET RESPECT BEHANDELD.
2. HET WATERSYSTEEM IS MULTIFUNCTIONEEL BRUIKBAAR.
3. HET WATERSYSTEEM IS DUURZAAM.
4. WATER GELDT ALS EEN ORDENEND PRINCIPE.
5. DE RISICO'S TEN AANZIEN VAN HET WATERSYSTEEM WORDEN BEPERKT.
6. ECONOMISCHE EN ECOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN ZIJN MET ELKAAR IN EVENWICHT.

Zoals in de inleiding duidelijk is geworden ligt de nadruk in dit waterplan op de afstemming en concretisering van het waterbeleid, toegespitst op de verantwoordelijkheden en activiteiten van de gemeenten zelf. Het waterplan vormt derhalve een kader voor het treffen van concretere maatregelen, zoals deze voor de korte termijn zijn opgenomen in een maatregelenpakket. Om deze reden zijn de streefbeelden min of meer thematisch geformuleerd. Door de thematische formulering kunnen de streefbeelden elkaar enigszins overlappen.

Voor de streefbeelden zijn geen realisatietermijnen bepaald. De streefbeelden beschrijven de gewenste richting waarin ontwikkelingen zich dienen te begeven. De termijn waarbinnen de streefbeelden gerealiseerd kunnen worden is onder meer sterk afhankelijk van de ontwikkelingen binnen het gebied en de beschikbare middelen.

2.2

STREEFBEELD 1: WATER ALS (MEDE)ORDENEND PRINCIPE

Water krijgt de ruimte die het nodig heeft. Bij de locatiekeuze van toekomstige uitbreidingen, grootschalige herinrichting van stedelijke gebieden en de inrichting van toekomstige woningbouwlocaties en bedrijventerreinen wordt rekening gehouden met de situering daarvan in het watersysteem. Ruimte die noodzakelijk is voor natuurdoelstellingen, waterconservering, berging van water, enzovoorts wordt gewaarborgd, dan wel in ere hersteld.

Uitgangspunt is dat het watersysteem zo natuurlijk mogelijk moet kunnen functioneren, zonder allerlei technische maatregelen. Het grondgebruik is afgestemd op de beperkingen en mogelijkheden van het watersysteem. Kwetsbaar grondgebruik in laaggelegen gebieden met kans op wateroverlast wordt voorkomen, evenals grondgebruik met verhoogde verontreinigingsrisico's voor grondwater in infiltratiegebieden. Zaken als (intensieve) drainage, onderbemalingen en dergelijke in (nieuwe) bebouwde gebieden worden voorkomen.

2.3

STREEFBEELD 2: WATER VASTHOUDEN

Voor het watersysteem vormt 'niet afwentelen' het uitgangspunt, op basis van de volgende drietrapsstrategie:

1. overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms vasthouden in de bodem en in oppervlaktewater;
2. zonodig water tijdelijk bergen in retentiegebieden langs de waterlopen, waarvoor ruimte moet worden gecreëerd;
3. pas als 1 en 2 te weinig opleveren, water afvoeren naar elders.

2.3.1

LANDELIJK GEBIED

Het vasthouden van water vindt plaats in de hoger gelegen gebieden waar het zoveel mogelijk wordt vastgehouden in de haarvaten van het systeem, zodat het in de bodem kan infiltreren. Sloten en waterlopen zijn niet dieper dan noodzakelijk, om ongewenste afvoer van grondwater in droge perioden te voorkomen. De noodzakelijke afvoercapaciteit is gecreëerd door waterlopen breder te maken en niet dieper. Hoge waterstanden zijn meer geaccepteerd, met name in natuurgebieden en in minder kritische perioden ook in landbouwgebieden.

In lager gelegen gebieden is de juiste balans gezocht tussen conservering en afvoer. Algemeen kan worden gesteld dat niet meer water wordt afgevoerd dan noodzakelijk. Lokale problemen met wateroverlast, worden lokaal opgelost. Hierbij is allereerst bezien of het lokale grondgebruik kan worden aangepast aan de mogelijkheden die het watersysteem ter plaatse biedt. Eventueel zijn lokale technische maatregelen getroffen, dan wel is schade geaccepteerd.

Naast technische middelen draagt een zo extensief mogelijk maaibeheer bij aan de waterconservering. Ook hier geldt: niet meer maaien dan noodzakelijk voor de waterafvoer. Met minder maaien worden meerdere doelen gediend: het beperkt tevens de onderhoudskosten en het ecologisch systeem wordt minder verstoord. Het beheer en onderhoud tussen het waterschap en de gemeente zijn optimaal afgestemd. Bij onderhoud is

rekening gehouden met de specifieke functies van de waterlopen. Naast de in dit plan genoemde waterfuncties, is nadrukkelijk rekening gehouden met andere functies zoals wonen, werken en recreatie. Waar de plaatselijke situatie dit vereist, wordt veegvuil (maaisel) afgevoerd. Schouw wordt alleen nog gevoerd voor die waterlopen waar de afvoersituatie dit vereist.

2.3.2

STEDELIJK GEBIED

De hydrologische invloed van stedelijke gebieden op het regionale watersysteem is minimaal. Waar vanuit het verleden bebouwing is gesitueerd in de hoger gelegen infiltratiegebieden, wordt door afkoppeling van verharde oppervlakten zoveel mogelijk regenwater rechtstreeks in de bodem geïnfiltreerd. In de lager gelegen gebieden is directe infiltratie niet altijd mogelijk. Hier vindt infiltratie plaats via bergingsvijvers. Afvoer van regenwater vanuit stedelijk gebied naar oppervlaktewater vindt alleen plaats wanneer deze is uitgebufferd tot een met het omliggende gebied vergelijkbare afvoerfactor. Het wel of niet aanwezig zijn van bebouwing is dus hydrologisch neutraal.

Naast een bijdrage aan de verdrogingsbestrijding, wordt het rioleringsstelsel door afkoppelen minder belast. Hierdoor vinden minder overstortingen plaats, zijn bestaande capaciteitsproblemen opgelost, dan wel is bruikbare capaciteit in het rioleringsstelsel gecreëerd. Hoge- of zelfs desinvesteringen in het rioleringsstelsel zijn hierdoor voorkomen. Dit geldt tevens voor de rwzi's en de transportleidingen hier naar toe. Exploitatie- en investeringskosten kunnen worden beperkt. Bovendien is door een constantere aanvoer naar de rwzi het zuiveringsproces verbeterd.

De mogelijkheden om regenwater niet direct af te voeren, maar ter plaatse te hergebruiken voor laagwaardig gebruik zoals toiletpoeling, wassen e.d. zijn bestudeerd en waar mogelijk toegepast. Hiermee is een andere belangrijke veroorzaker van verdroging, de drinkwaterwinning, ontlast en is zodoende een bijdrage geleverd aan de verdrogingsbestrijding.

2.4

STREEFBEELD 3: WATERKWALITEIT

Door de terugdringing van een aantal verontreinigingsbronnen is de fysisch-chemische waterkwaliteit sterk verbeterd en voldoet aan de normen zoals deze in de vierde nota waterhuishouding zijn verwoord. Door waterconservering vindt minder inlaat van Maaswater plaats. Door herinrichting en ontvlechting worden waterlopen zo min mogelijk met Maaswater belast.

Alle gemengde rioleringsstelsels voldoen aan de basisinspanning. Er vinden geen overstorten plaats op waterlopen, dan wel zijn er verregaande voorzieningen getroffen om de vuiluitworp te minimaliseren. Gescheiden rioleringsystemen van vervuild verhard oppervlak zijn omgebouwd naar verbeterd gescheiden stelsels en zo ingericht dat hemelwaterlozingen het grond- en oppervlaktewatersysteem niet verontreinigen. Ongezuiverde lozingen vinden niet meer plaats.

In stedelijke gebieden is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen gestaakt. De landbouw heeft een belangrijke steen bijgedragen door beperking van mestgiften en hantering van spuitvrije zones.

Door herinrichting van waterlopen, met name de waterlopen met natuurfuncties of ecologische verbindingszones, is de biologische waterkwaliteit sterk verbeterd en voldoet aan de doelstellingen. Ook de extensivering van het maaibeeld en de afvoer van het maaisel heeft hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. Het zelfreinigend vermogen van de waterlopen is toegenomen.

Daar waar waterlopen met natuurfuncties blijvend worden belast met versturende verontreinigingsbronnen, is door herinrichting of de aanleg van bijvoorbeeld helofytenfilters de negatieve invloed verkleind. Verontreinigde waterbodems komen niet meer voor, en door bovenstaande maatregelen vindt geen herverontreiniging van waterbodems plaats. Door afkoppeling van hemelwater en verbeterde zuiveringstechnieken is de kwaliteit van het effluent van rwzi's sterk verbeterd, waardoor ook de hergebruikmogelijkheden zijn toegenomen. Effluentlozingen op oppervlaktewater gaan de veerkracht van het ontvangende water niet te boven. Alle panden zijn aangesloten op riolering, of zijn voorzien van een individueel systeem voor behandeling van afvalwater. De veerkracht van het watersysteem is zodanig toegenomen dat het herstel van de waterkwaliteit van een incidentele lozing sneller verloopt.

2.5

STREEFBEELD 4: WATERKETEN

“Het is eigenlijk een heel vreemde zaak dat we aan de ene kant van de afvalwaterketen vermengen met schoon hemelwater en drinkwater als transportmiddel toevoegen, waarna er aan het einde van de keten nogal wat inspanningen moeten worden verricht om het afval weer van het schone water te scheiden.” (Beleidsnota stedelijk water, Waterschap de Aa).

De afvalwaterketen is optimaal ingericht zodat zo min mogelijk vermenging van schoon (hemel-)water met afvalwater plaatsvindt. Hierdoor vindt minimale uitstoot van afvalwater uit de rioleringsstelsels plaats, en door de meer constante aanvoer van afvalwater op de rwzi vindt minimale vuilemissie uit de rwzi's plaats. Alle ingrepen in het afvalwatersysteem zijn op elkaar afgestemd en de behandeling van afvalwater vindt plaats tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.

2.6

STREEFBEELD 5: LANDSCHAP, NATUUR EN RECREATIE

Doordat water een belangrijke drager is voor ecologische waarden, zijn de waterlopen met de functie waternatuur of ecologische verbindingszone optimaal als dusdanig ingericht. De inrichting bestaat over het algemeen uit natuurvriendelijke oevers, struweel en ruigtekruiden, op regelmatige afstand voorzien van een poel. Door regelmatige inundaties leveren ecologische verbindingszones tevens een bijdrage aan de waterconservering en bestrijding van de wateroverlast. Bergingsvijvers in het stedelijk gebied zijn zoveel mogelijk gesitueerd in en ingericht als een ecologische verbindingszone. Deze zones zijn gedeeltelijk vrij toegankelijk en vervullen hiermee een belangrijke recreatieve functie.

De ecologische verbindingszones in stedelijke gebieden zijn ruimtelijk optimaal geïntegreerd, waardoor ze naast een natuur-, waterconserverings- en waterbergingsfunctie tevens een functie voor de belevingswaarde van onze leefomgeving vervullen. Waar de ruimte te beperkt is voor optimale inrichting, zoals de Aa in het centrum van Veghel, wordt door kunstmatige hulpmiddelen het ecologisch functioneren van de verbindingszone gewaarborgd.

2.7

STREEFBEELD 6: BEPERKEN VAN WATEROVERLAST

Wateroverlast kent in het algemeen drie verschijningsvormen:

- 1 inundaties;
- 2 grondwateroverlast in stedelijk en landelijk gebied;
- 3 water op straat, met name in de stedelijke omgeving.

Als gevolg van de uitvoering van de maatregelen zoals voorgesteld door de commissie Waterbeheer 21^e eeuw, komen grootschalige ongecontroleerde overstromingen en wateroverlast, zoals ervaren in de jaren 1995 en 1998 niet meer voor. Op basis van de drietrapsstrategie [] vasthouden, bergen, afvoeren[] heeft vergaande afkoppeling van verharde oppervlakten plaatsgevonden en zijn waterconserveringsmaatregelen uitgevoerd. De piekafvoeren van waterlopen zijn hierdoor sterk gereduceerd. Water op straat, als vorm van wateroverlast, komt niet meer voor. Piekafvoeren worden geborgen in inundatiezones langs waterlopen en in ecologische verbindingszones.

Een aantal gebieden in zowel stedelijke als landelijke omgeving is ingericht als retentiegebied. Deze gebieden blijven normaliter droog, maar worden bij extreem hoge piekafvoeren gecontroleerd onder water gezet, er vindt hiermee geen afwenteling plaats naar benedenstroomse gebieden. De retentiegebieden zijn niet in alle gevallen in eigendom verworven. Op bepaalde plaatsen zijn beschermende maatregelen getroffen en eigenaren ontvangen compensatie voor eventuele waardedaling. Grondwateroverlast komt niet meer voor, omdat ontwateringsnormen voor de verschillende functies zijn opgesteld, vastgesteld en toegepast.

2.8**STREEFBEELD 7: DE BELEVINGSWAARDE VAN WATER IN DE BEBOUWDE OMGEVING**

Water vormt een aantrekkelijk element in bebouwde gebieden. De natuurlijke aanwezigheid van water wordt gerespecteerd en is waar mogelijk benadrukt. Ecologische doelstellingen komen tot uiting door een bijpassende inrichting en onderhoud. Wonen aan het water is aantrekkelijk en recreatieve voorzieningen zijn aanwezig. Bij planvorming wordt de belevingswaarde van water in een vroeg stadium expliciet meegenomen, waarbij aandacht wordt besteed aan het verschil tussen heersende en gewenste belevingswaarde en aan het feit dat de belevingswaarde voor hetzelfde water toch verschillend kan worden ervaren. Het streven naar optimale veiligheid vormt een belangrijk uitgangspunt.

2.9**STREEFBEELD 8: BETROKKENHEID**

Een betrokken inwoner wordt als één van de belangrijkste doelstellingen ervaren. Door actieve voorlichting zijn alle inwoners zich goed bewust van het water in hun directe omgeving. Zij zijn er van doordrongen dat een duurzame omgang met water belangrijk is, om zo goed en schoon water te kunnen garanderen voor nu en in de toekomst. Inwoners hebben meer inzicht gekregen in de waterketen en het watersysteem, waardoor begrip en draagvlak is ontstaan over de maatregelen die genomen moeten worden om de keten en het systeem te beschermen. Niet alleen deze generatie, maar ook toekomstige inwoners zijn actief bij het water in de wijk en de omgeving van de stedelijke kern betrokken.

HOOFDSTUK 3

Naar een maatregelenpakket

3.1 INLEIDING

In het Bijlagenrapport bij dit Waterplan is het zoekproces beschreven van streefbeelden naar mogelijke maatregelen. Dit proces laat zich als volgt karakteriseren:

- Het in kaart brengen van de huidige situatie (zowel beleidsmatig als het watersysteem zelf) : Hoofdstuk 2 en 3 van het Bijlagenrapport;
- Het beschouwen van de gewenste situatie (lees: de streefbeelden) naast de huidige situatie en het op basis van discrepanties formuleren van oplossingsrichtingen en mogelijke maatregelen : Hoofdstuk 4 van het Bijlagenrapport.

Het bovenstaande zoekproces is voor de gemeenten Deurne, Gemert-Bakel en Veghel parallel uitgevoerd. In het voorliggende hoofdstuk wordt de uitkomst van dit proces als basis genomen voor het opstellen van een specifiek maatregelenpakket voor Veghel.

Het hierboven beschreven zoekproces heeft geresulteerd in een uitgebreide tabel van maatregelen die in Veghel op tactisch/strategisch niveau kunnen worden getroffen om de streefbeelden te verwezenlijken (zie bijlage 4 van het Bijlagenrapport). Een toelichting op deze maatregelen is opgenomen in bijlage 5 van het Bijlagenrapport.

3.2 PRIORITERING VAN MOGELIJKE MAATREGELEN

Uitgaande van bovengenoemde set van maatregelen heeft Veghel haar eigen specifieke maatregeltabel opgesteld. Dit maatwerk heeft plaatsgevonden binnen de projectgroep (paragraaf 3.2.1). De inbreng van de inwoner van Veghel werd gewaarborgd tijdens twee workshops (paragraaf 3.2.2). Ook de relatie met de concrete uitvoeringspraktijk is in kaart gebracht (paragraaf 3.2.3). Uiteindelijk heeft de prioritering plaatsgevonden op basis waarvan het maatregelenpakket is opgesteld (paragraaf 3.3).

IN ONDERSTAANDE PARAGRAFEN WORDT STEEDS VERWEZEN NAAR DE TABEL IN BIJLAGE 1 VAN DIT RAPPORT, WAARIN DE MAATREGELEN VOOR VEGHEL ZIJN OPGENOMEN.

3.2.1 EERSTE PRIORITERING: MULTICRITERIA-ANALYSE

Een eerste prioritering van de maatregelen heeft plaatsgevonden door het uitvoeren van een multicriteria-analyse. De prioritering van maatregelen heeft plaatsgevonden op basis van de volgende criteria:

- *effectiviteit* van de maatregel: in welke mate draagt de maatregel bij tot realisatie van het streefbeeld?
- *financiële haalbaarheid*: welke kosten brengt de maatregel met zich mee?
- *win-win-situaties*: draagt de maatregel bij aan andere gewenste ontwikkelingen binnen de gemeente of omgekeerd?
- *organisatorische haalbaarheid*: is de maatregel in organisatorisch opzicht (zowel binnen de gemeente als m.b.t. externe partijen) haalbaar?
- *bestuurlijke en maatschappelijke haalbaarheid*: hoe scoort de maatregel in de ogen van bestuurders en inwoners?
- *sluit de maatregel aan bij reeds lopende ontwikkelingen* (waardoor de haalbaarheid toeneemt)?

Aan de eerste twee criteria (effectiviteit en financiën) is een dubbel gewicht toegekend, de overige criteria zijn in gelijke mate meegewogen.

De analyse is niet uitgevoerd als een strikt wiskundige analyse, maar is gehanteerd om voor de verschillende maatregelen een gevoel van wenselijkheid en haalbaarheid te verkrijgen. De analyse is uitgevoerd door een interne werkgroep binnen zowel de gemeente als het waterschap. Vervolgens zijn de verschillende meningen naast elkaar gelegd en zijn de maatregelen definitief gescoord. Het resultaat hiervan is opgenomen in de tabel.

3.2.2

INBRENG VAN BELANGHEBBENDEN TIJDENS WORKSHOPS

Tijdens een tweetal workshops zijn belanghebbenden gedurende het planproces in de gelegenheid gesteld hun inbreng kenbaar te maken. Tijdens de eerste workshop op 30 november 2000 was de visievorming en het vaststellen van de streefbeelden onderwerp van discussie. De resultaten van die discussie zijn meegenomen bij de formulering van de streefbeelden zoals die in hoofdstuk 2 zijn opgenomen.

Tijdens een tweede workshop, die is gehouden op 17 januari 2002, is de samenstelling van het maatregelenpakket aan de orde geweest. De maatregelen die aansluiten bij de inbreng die tijdens de workshop naar voren is gekomen zijn als zodanig in de tabel te herkennen door de aanduiding :ja!:]

3.2.3

KOPPELING AAN DE CONCRETE UITVOERINGSPRAKTIJK

Op het gebied van water is momenteel een veelheid aan activiteiten en ontwikkelingen in gang gezet, al dan niet met een bepaald ad-hoc karakter. Het is het Waterplan dat aan deze uitvoeringspraktijk een kader biedt en het ad-hoc karakter weg zou dienen te nemen. Als het goed is kan elke concrete uitvoering in het veld ook daadwerkelijk aan een maatregel in het Waterplan worden gekoppeld, omdat het Waterplan zijn predikaat integraal anders niet waar zou kunnen maken.

Deze koppeling van de concrete uitvoeringspraktijk aan de maatregelen en streefbeelden is opgenomen in de tabel in de vorm van twee extra kolommen. Ook bij de prioritering heeft de mate waarin een maatregel wordt ondersteund door concrete ontwikkelingen meegewogen (zie de criteria in paragraaf 3.2.1).

HET WATERPLAN ZÉLF ECHTER BEGEEFT ZICH, ZOALS IN DE INLEIDING AL IS VERWOORD, OP HET STRATEGISCH/TACTISCHE NIVEAU. DAT IS ÓÓK HET NIVEAU WAAROP DE MAATREGELEN DIE IN HET MAATREGELENPAKKET ZIJN OPGENOMEN BETREKKING HEBBEN. DE CONCRETE UITVOERINGSPRAKTIJK MAAKT DUS NOG GEEN ONDERDEEL UIT VAN (DE VASTSTELLING VAN) HET WATERPLAN.

Onder concrete uitvoeringspraktijk wordt hier verstaan:

- reeds lopende planologische ontwikkelingen met een wateraspect;
- concrete aan water gerelateerde projecten die lopende zijn of op korte termijn aan zullen vangen.

Tijdens de ontwikkeling van het waterplan zijn zoveel mogelijk van deze ontwikkelingen geïdentificeerd en opgenomen in de tabel.

3.3

BIJLAGE 2: GEPRIORITEERDE MAATREGELEN WATERPLAN VEGHEL

Aan elke maatregel is uiteindelijk een prioriteit hoog, midden of laag toegekend. Bij deze prioritering is de hierboven beschreven beoordeling van haalbaarheid en wenselijkheid (volgens drie verschillende invalshoeken: analyse, workshops en uitvoeringspraktijk) meegenomen.

Uit de tabel zijn drie soorten maatregelen af te leiden:

1. De **meest urgente maatregelen** (met prioriteit hoog) zijn gearceerd weergegeven. Deze maatregelen zijn opgenomen in het maatregelenpakket (zie hoofdstuk 4.)
2. Gedurende het opstellen van het waterplan bleken bepaalde **maatregelen reeds in gang gezet**. Voor deze maatregelen behoeft in het kader van dit Waterplan geen nieuw budget te worden gereserveerd. Deze maatregelen zijn eveneens gearceerd in de tabel opgenomen, maar zijn verder niet meegenomen in het maatregelenpakket.
3. De **maatregelen met prioriteit midden of laag** zijn nog niet opgenomen in het maatregelenpakket, maar deze maatregelen zijn daarmee geenszins verloren voor het waterplan. Wel worden ze voorlopig even geparkeerd, om later, bijvoorbeeld bij een actualisatie van het maatregelenpakket, te kunnen worden opgepakt (zie paragraaf 5.1).

Uit de tabel is verder af te leiden dat alle maatregelen waarvoor tijdens de tweede workshop (direct of indirect) aandacht is gevraagd, ófwel geselecteerd zijn voor het maatregelenpakket, ófwel gekwalificeerd zijn als een reeds lopende ontwikkeling, waarvoor in het kader van het Waterplan geen projectmatige aanpak meer noodzakelijk is.

HOOFDSTUK

4 Maatregelenpakket

De meest urgente maatregelen die in het vorige hoofdstuk zijn geselecteerd, zijn verder uitgewerkt in een maatregelenpakket. In dit hoofdstuk is een overzichtstabel van het maatregelenpakket Veghel opgenomen. De maatregelen zijn hierbij ingedeeld in een uitvoeringstermijn van 2002 tot en met 2005. Voor een uitwerking van de maatregelen zelf wordt verwezen naar bijlage 2.

Door dit maatregelenpakket in de tijd te plaatsen vormt het als zodanig het eerste [Uitvoeringsprogramma Waterplan] voor de komende jaren. Nadat het waterplan bestuurlijk door de gemeente en het waterschap is vastgesteld vormt dit programma het kader op basis waarvan detailplanningen kunnen worden opgesteld en budgetten kunnen worden toegewezen.

Tabel 6.1

Maatregelenpakket Veghel

MAATREGELENPAKKET WATERPLAN VEGHEL									
Nr	Omschrijving	Indicatie benodigde		Initiatiefnemer	Betrokkenen	Planning van uitvoering			
		middelen (€)	capaciteit (fte/jaar)			2002	2003	2004	2005
1.1/6.3	Vaststellen en hanteren van ontwateringsnormen	15.000 - 25.000	0,2 gedurende ½ jaar	gemeente	provincie, belangheb. land. gebied				
1.4	Plan van aanpak "Het belang van Water"	10.000 - 20.000	0,5 gedurende 1 jaar	gemeente	buurgemeenten				
1.5	Ontwikkelen blauwnorm: t.b.v. exploitatieberekeningen	10.000 - 20.000	0,2 gedurende 2 tot 3 maanden	gemeente	waterschap, buurgemeenten, provincie				
2.4	Protocol stedelijke watersystemen, waaronder afstemming GRP	10.000 - 15.000	0,5 gedurende 3 maanden	gemeente	waterschap, Brabant Water, provincie				
2.6	Afkoppel-, retentie, en infiltratiekansenkaart	10.000 - 15.000	0,3 gedurende 4 maanden	waterschap	gemeente, Provincie				
2.8/4.4	Onderzoek gebruik hemelwater en grijswater	15.000 - 25.000	0,2 gedurende 3 maanden	gemeente	Brabant Water				
3.4	Handhavingsplan waterkwaliteit	geen	0,2 gedurende 6 maanden	gemeente en waterschap gezamenlijk	provincie				
3.7	Richtlijn bestr.middelen, bouwmat., strooi beleid en organisch. materiaal	5.000 - 10.000	0,5 gedurende 4 maanden	gemeente	waterschap, provincie				
4.1	Waterketenplan	25.000 - 40.000	0,5 gedurende 6 maanden	gemeente, waterschap, Brab. Water	provincie				
5.1	Consolideren van ecologische verbindingszone's	10.000 - 20.000	0,5 gedurende 8 maanden	gemeente	waterschap, provincie				
5.5	Masterplan rivier de Aa	50.000 - 60.000	0,5 gedurende 8 maanden	gemeente en waterschap gezamenlijk	provincie, buurgemeenten				
6.4	Protocol bodemkundig/ hydrologisch onderzoek	15.000 - 20.000	0,5 gedurende 2 maanden	gemeente	waterschap				
7.1	Handboek Belevingswaarde van water	25.000 - 50.000	0,5 gedurende 3 maanden	gemeente	waterschap, provincie, Brabant Water				
7.2	Onderzoek om water tot kunst te verheffen	geen	0,1 gedurende 2 maanden	gemeente	geen				
8.1	Opstellen communicatieplan	20.000 - 25.000	0,2 gedurende 2 maanden	gemeente, waterschap, Brab. Water	belangenorganisaties, wijkraden, provincie				
8.6	Populaire samenvatting van het waterplan	15.000 - 25.000	0,2 gedurende 2 maanden	gemeente	waterschap, Brabant Water				

HOOFDSTUK

5 Vervolgtraject

5.1

UITVOERING VAN MAATREGELEN: EEN LEVEND WATERPLAN

Het in het vorige hoofdstuk gepresenteerde maatregelenpakket betreft een eerste selectie van maatregelen die in het kader van het waterplan als urgent geprioriteerd. Het waterplan bevat echter meer nuttige maatregelen, die dan wel niet voor de korte termijn zijn geprogrammeerd, maar voor de middenlange termijn niet uit het oog mogen worden verloren.

Daarom wordt bij het opstellen van het tweede uitvoeringsprogramma voor de volgende vierjarige termijn (2006 – 2009), opnieuw uitgegaan van de maatregelentabel in bijlage 1. Daarbij vindt ook een actualisatie van de maatregelentabel plaats. Zo zullen maatregelen moeten worden toegevoegd, geherformuleerd, of de prioriteiten moeten worden aangepast, gezien de ontwikkelingen die zich de afgelopen vier jaar hebben voorgedaan. Een periode van vier jaar is ook een geschikte termijn om het waterplan voor wat betreft gestelde doelen opnieuw te bezien. Ook op het niveau van de streefbeelden zal daarom een evaluatie worden uitgevoerd, zodat deze, waar noodzakelijk, opnieuw kunnen worden geformuleerd.

Bij de bovenstaande beleidscyclus wordt aansluiting gezocht bij die van het Waterbeheersplan van het Waterschap (hoewel de planperiodes niet helemaal parallel lopen). Ze wordt bovendien in onderling samenwerking doorlopen. Door op een dergelijke wijze gebruik te maken van ervaringen en voortschrijdend inzicht ontstaat met recht een levend waterplan.

5.2

ORGANISATIE

Inhoud geven aan een goede organisatie is een van de belangrijkste succesfactoren bij het implementeren van de in dit waterplan voorgestelde maatregelen en het uitvoeren van de aan het waterplan verankerde concrete projecten. Het is belangrijk hierbij een transparante structuur te realiseren, die voor alle betrokkenen zowel intern als extern duidelijk herkenbaar is. Een andere belangrijke voorwaarde is uiteraard een goede facilitering naar menskracht en middelen.

In het verlengde van vaststelling van het waterplan wordt daarom een organisatie opgezet met een integraal karakter, dat wil zeggen over alle beleidsvelden heen, om zo kennis te kunnen nemen van alle 'waterzaken' die binnen de gemeente spelen. Anderzijds kan deze organisatie ook concrete projecten initiëren, coördineren en de benodigde budgetten toewijzen.

Bestuurlijke vaststelling

Het waterplan is het product van een innige samenwerking tussen de gemeenten Veghel, Gemert-Bakel en Deurne en het Waterschap de Aa. Zowel het Waterschap als de betrokken gemeenten stellen het waterplan, ieder voor de eigen gemeente, bestuurlijk vast. Alle partijen maken het waterplan hiermee tot vigerend beleid en kunnen hierop, bij het verder vorm en inhoud geven van beleid, worden aangesproken.

Teneinde ook op een slagvaardige en voortvarende wijze de daadwerkelijke concrete uitvoeringprojecten op te pakken wordt het hierbij benodigde bestuurlijke traject zo snel mogelijk inhoud en vorm gegeven. Daarbij worden in een vroeg stadium afspraken gemaakt over eindverantwoordelijkheden en financiële verdeelsleutels.

Samenwerking met andere gemeenten en waterschap

Tijdens het proces dat heeft geleid tot de totstandkoming van dit waterplan hebben de betrokken gemeenten gezamenlijk geopereerd. In deze samenwerking is ruimte gelaten voor voldoende *‘couleur locale’*, maar kent een gezamenlijk inhoudelijk deel en gezamenlijke streefbeelden. De samenwerkingsrelatie is tijdens het proces wel eens omschreven als *‘Going Apart Together’*.

Naast deze relatie tussen de betrokken gemeenten onderling is er sprake geweest van intensieve samenwerking met het waterschap de Aa. In het proces is het waterschap met drie *‘locale’* personen vertegenwoordigd geweest om ook de waterschapsinbreng lokaal in te kunnen kleuren.

Alle partijen staan bij de verdere uitwerking een soortgelijk samenwerkingsverband voor. Partijen worden hierbij geleid door de overtuiging dat bij verdere uitwerking veel winst in zowel kwalitatief als in financieel opzicht te behalen valt. Nu het Waterplan is opgesteld en vastgesteld dient het verder optimaliseren van de samenwerkingsrelatie inhoud te krijgen. Het is belangrijk om hierbij de mate van betrokkenheid van alle partijen ook inhoud te geven daar waar het gaat om mandatering, eindverantwoordelijkheid en het traject van bestuurlijke vaststelling.

Het lijkt op voorhand mogelijk verschillende uit te werken maatregelen gezamenlijk uit te werken. Daarnaast zijn bepaalde maatregelen ook in elkaars verlengde op te pakken en uit te werken. Immers de waterkwaliteit en waterkwantiteit wordt in Gemert-Bakel beïnvloed door activiteiten en maatregelen binnen de gemeente Deurne. Gemert-Bakel op haar beurt beïnvloedt de gemeente Veghel, enzovoorts.

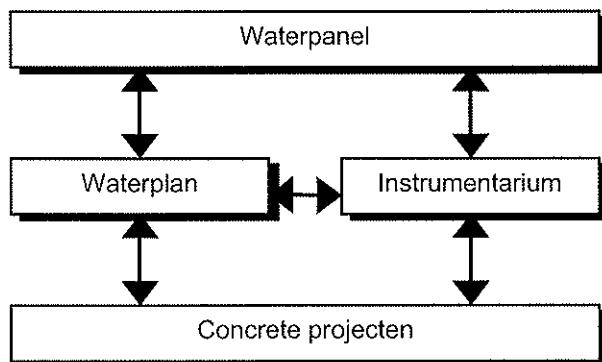
Binnen de nog inhoud te geven organisatiestructuur wordt ruimte gelaten voor de overige tot nu toe niet betrokken aangrenzende gemeenten. Ook binnen deze gemeenten wordt op dit moment immers beleid met betrekking tot water ontwikkeld.

Waterpanel

Een waterpanel is een groep mensen die periodiek, met een nog nader vast te stellen frequentie, bij elkaar komt om waterbeheer binnen de gemeente te behandelen. Een dergelijk waterpanel bestaat tenminste uit betrokken *‘hoofden’* van diensten of afdelingen van de betrokken gemeente (ruimtelijke ordening, openbare werken, financiën, communicatie etc.). Daarnaast zijn ook andere partijen vertegenwoordigd, zoals het waterschap de Aa de provincie Noord Brabant en Brabant Water, het drinkwaterbedrijf. Tenslotte kan worden overwogen of ook bewonersvertegenwoordiging en belangenorganisaties deel moeten uitmaken van het waterpanel. Ten behoeve van het

verkennen van de voordelen van samenwerking kunnen ook vertegenwoordigers van omringende gemeenten op relevante momenten aan de groep worden toegevoegd. Als constante kan desgewenst een extern adviseur worden belast met verslaggeving, procesmanagement en/of inhoudelijke ondersteuning.

Het waterpanel functioneert binnen de hieronder schematisch weergegeven structuur.

Het *waterpanel* zal het vastgestelde *waterplan* als leidraad hanteren. Het *instrumentarium* dat het waterpanel ter beschikking staat wordt gevormd door de maatregelen uit het waterplan en, belangrijker nog, datgene wat daaruit voort gaat komen, zoals de verschillende vastgestelde protocollen, uitgangspunten en normen. Het waterpanel is bij haar functioneren gericht op het realiseren van *concrete projecten*, zoals deze ook in het waterplan al gedeeltelijk zijn benoemd.

5.3 COMMUNICATIE

Een brede benadering

Een van de belangrijkste succesfactoren bij het tot stand brengen van de in dit waterplan voorgenomen maatregelen is een goede communicatie. De betrokken partijen onderkennen dit belang en hebben reeds bij aanvang van het proces om te komen tot een waterplan besloten om systematisch naar de benodigde communicatielijnen te kijken. Zij zijn ervan overtuigd dat een goed opgezette, intensieve communicatie essentieel is voor het benodigde draagvlak en het welslagen bij de totstandkoming van de in het waterplan voorgenomen ambities.

Deze is vastgelegd in een communicatieplan, dat wordt opgesteld in samenwerking met waterschap de Aa. In het communicatieplan komen de onderdelen interne communicatie, externe communicatie en mediacommunicatie aan de orde. Hierin zijn naast structurele middelen de middelen verwerkt die als maatregelen voor verschillende streefbeelden expliciet genoemd worden in het Waterplan (handboek, instellen aanspreekpunt, populaire versie). Uiteraard vermeldt het communicatieplan doelgroepen, in te zetten middelen, tijdspad, benodigde (personele) capaciteit en budget.

Tijdens de workshop bleek dat het betrekken van inwoners bij de opstelling en uitwerking van het Waterplan als essentieel en zeer wezenlijk werd beschouwd. Hieraan wordt in het communicatieplan extra aandacht aan besteed.

Levend water

Aldus zal communicatie over water structureel in de organisatie worden verankerd.

Hiermee kan tevens worden geborgd dat water "levend wordt gehouden". Via regelmatige informatie richting inwoners, instellingen en bedrijven blijft het onderwerp water actueel.

Immers, de inwoners van de drie gemeenten krijgen in de toekomst met veranderingen te maken. De duurzame omgang met water zal vooral ook door de inwoners zelf moeten worden gerealiseerd. Inzicht in de waterketen en het watersysteem, en begrip voor het nut en de noodzaak van maatregelen, is hiervoor essentieel.

Thema's die voortdurend en in verschillende vormen worden belicht zijn bijvoorbeeld:

- Schoon drinkwater
- Verdroging
- Water en natuur
- Duurzaam water in de kern.
- enzovoort

Geen eenrichtingsverkeer

Communicatie met doelgroepen is geen éénrichtingsverkeer. Interactieve communicatievormen zoals informatie- of discussiebijeenkomsten en mogelijk workshops op momenten dat (tussen)producten van concrete uitvoeringsprojecten nog niet geheel zijn uitgekristalliseerd, dragen bij aan de betrokkenheid, het gevoel van medeverantwoordelijkheid en draagvlak. Interactieve communicatie draagt op deze wijze tevens bij aan het verhogen van de kwaliteit en het verlengen van de levensduur van uitvoeringsprojecten.

BIJLAGE 1 Maatregelentabel Waterplan Veghel

BIJLAGE 2

Maatregelenpakket Waterplan Veghel

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 1.1 / 6.3	Vaststellen en hanteren van ontwateringsnormen gericht op het vasthouden van water
Beschrijving van het project/maatregel: Ontwatering is, omdat er vanuit de verschillende ruimtelijke functies een relatie bestaat met het grondwater, van groot belang. Zo bestaat er in de landelijke omgeving bijvoorbeeld een relatie tussen grondwaterniveau en natuurpotentie en de mogelijkheden voor een bepaalde agrarische bedrijfsvoering (bepaalde teelten wel en bepaalde teelten niet). In de stedelijke omgeving bestaat er bijvoorbeeld een relatie tussen grondwaterniveau en de mogelijkheden om met kruipruimte te bouwen.	
Doel: Door het in overleg met waterschap vaststellen van ontwateringsnormen kan de ontwatering, gelet op de na te streven streefbeelden, worden geoptimaliseerd. In het buitengebied is het mogelijk om, gelet op de gewenste ontwatering, bepaalde peilen in het open water in acht te nemen. In de stedelijke omgeving kan aan de hand van vastgestelde normen voor een bepaald plangebied worden uitgegaan van bepaalde bouwkundige aanpassingen en voorzieningen (integraal ophogen, partieel ophogen, kruipruimteloos bouwen enz.)	
Draagt bij aan realisatie van de volgende Streefbeelden: • Water als medeordenend principe • Water vasthouden • Beperken van (grond)wateroverlast	
Rol van de gemeente en het waterschap: Voor het beheer van het ondiep grondwater is de gemeente het bevoegd gezag. Zij zal moeten aangeven wat het beleid is met betrekking tot ontwatering. In dit verband zal voor de bebouwde omgeving het ontwateringsniveau moeten worden gerelateerd aan bijvoorbeeld het bouwrijp opleveren van terreinen. In de landelijke omgeving zal het ontwateringsniveau in samenspraak met waterschap moeten worden bepaald in overleg met betrokkenen daar (landbouw, natuur, landschap en recreatie).	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Belangenbehartigers (landbouw, natuur, landschap en recreatie) en betrokkenen (grondeigenaren) zijn in het buitengebied partners. Daarnaast zal ook de provincie betrokken moeten worden.	
Planning/Verwachte looptijd/startmoment: Het project kan naar verwachting gedurende de looptijd van een half jaar worden afgerond.	
Organisatie intern & extern: <u>Intern:</u> de afdeling riolering en waterhuishouding is initiatiefnemer en trekker van de uitvoering. In een enkel geval zal een medewerker van een andere afdeling worden betrokken bij het vaststellen van de ontwateringsnorm (bouwzaken, ruimtelijke ordening, milieu) <u>Extern:</u> Waterschap, provincie.	Benodigde capaciteit: ca. 0,2 fte gedurende een half jaar.
Financiën: Inhuur externe adviseur, drukwerk,	Benodigde middelen: Ca. € 15.000 - € 25.000
Juridische consequenties: De ontwateringsnorm zal bestuurlijk moeten worden vastgesteld.	

WATERPLAN VEGHEL

Maatregel 1.4: Opstellen en implementeren plan van aanpak "Het belang van Water" gericht op de inbedding van het Waterplan in de gemeentelijke organisatie, met o.a. aandacht voor betrokkenheid en het beschikbaar stellen van middelen

Beschrijving van het project/maatregel:

Bij het op succesvolle wijze implementeren van water als (mede)ordenend principe dienen alle relevante beleidsvelden te worden betrokken. Alle betrokken afdelingen dienen te handelen vanuit eenzelfde waterbelang. In dit verband moet een plan van aanpak worden opgesteld aan de hand waarvan protocollen kunnen worden opgesteld voor deze verschillende afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie. Het plan van aanpak kan worden opgesteld met medewerking van alle inhoudelijk betrokkenen bij het waterplan. Zij zijn bekend met de inhoud en kunnen dit communiceren naar andere afdelingen (beleidsvelden). Vanuit deze communicatie dient wisselwerking en draagvlak op gang te komen met betrekking tot de implementatie van de plan van aanpak gestelde streefbeelden.

Doel:

Het op te stellen en te implementeren plan van aanpak "Het belang van Water" heeft als doel het Waterplan te verankeren binnen de gemeentelijke organisatie. Hierbij gaat het om realisatie van betrokkenheid met het Waterplan en het handelen vanuit een éénzelfde waterbelang van de verschillende gemeentelijke afdelingen, alsmede het beschikbaar stellen van middelen zoals mankracht, apparatuur en financiële middelen, ter realisatie van de in het Waterplan gestelde streefbeelden.

Draagt bij aan realisatie van de volgende Streefbeelden:

Deze maatregel draagt impliciet bij aan de realisatie van alle in het Waterplan gestelde streefbeelden

Rol van de gemeente en het waterschap:

Initiatiefnemer voor de uitvoering van deze maatregel is de gemeente. Binnen de gemeente dienen de verschillende afdelingen worden betrokken.

Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming):

Mogelijk zijn andere gemeenten te betrekken en kan een deel gemeenschappelijk worden ingevuld met betrekking tot deze maatregel. Het uitwisselen van ervaringen vanuit de verschillende gemeenten kan leiden tot een snellere en betere implementatie van deze maatregel.

Planning/Verwachte looptijd/startmoment:

Het startmoment van deze maatregel dient zo spoedig mogelijk na vaststelling van het Waterplan te worden gepland. Het opstellen van het plan van aanpak, alsmede het plan van aanpak zelf dient als katalysator voor andere uit te voeren maatregelen. Na implementatie van het plan van aanpak is het van belang de opgedane ervaringen te monitoren en te evalueren. Implementatie kan leiden tot de gewenste doelen en/of het bijstellen van het plan van aanpak. De looptijd tot en met implementatie bedraagt naar verwachting circa 6 maanden tot 1 jaar. De monitoring kan daarna over meerdere jaren doorlopen.

Organisatie intern & extern:

Intern: Alle betrokken gemeentelijke afdelingen.
Extern: samenwerking met andere gemeenten kan worden overwogen.

Benodigde capaciteit:

Ca. 0,5 fte op jaarbasis gedurende 1 jaar.
Daarnaast dient rekening te worden gehouden met implementatie van het plan van aanpak.

Financiën:

Inhuur expertise (procesbegeleiding en second opinion).

Benodigde financiële middelen

ca. : 10.000 - : 20.000

Juridische consequenties:

Geen

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 1.5:	Ontwikkelen Blauwnorm (retentie en infiltratie) ten behoeve van exploitatieberekeningen
Beschrijving van het project/maatregel: Veelal wordt bij het opstellen van ruimtelijke plannen een zogenaamde groennorm gehanteerd. Hierbij wordt een vooraf vastgesteld percentage van de beschikbare ruimte gehanteerd voor groen. Naar analogie hiervan kan ook een blauwnorm worden ontwikkeld en binnen de planvorming worden betrokken. Aan de hand hiervan wordt aldus vooraf ruimte gereserveerd voor water (retentie, infiltratie, belevingswaarde van water). Het ontwikkelen en implementeren van deze maatregel heeft rechtstreeks invloed op planvorming en de daarbij behorende exploitatieberekeningen.	
Doel: Deze maatregel moet zorg dragen voor een harde betrokkenheid van water in de ruimtelijk planvorming. Bij ieder ruimtelijk plan wordt ruimte gereserveerd voor water. Hierdoor ontstaan legio mogelijkheden om invulling te geven aan een groot aantal streefbeelden.	
Draagt bij aan realisatie van de volgende streefbeelden: • Water als ordenend principe; • Water vasthouden; • Waterkwaliteit; • Waterketen; • Beperken van wateroverlast; • De belevingswaarde van water in de bebouwde omgeving.	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente is initiatiefnemer bij de uitvoering van deze maatregel. De blauwnorm dient ontwikkeld te worden binnen de gemeente. Het waterschap is daarnaast belangrijkste partner. De bij het waterschap aanwezige watersysteemkennis is daarbij wellicht belangrijk om de norm goed gefundeerd te ontwikkelen.	
Partners: • Het waterschap voor de inhoudelijke planvorming; • Andere gemeenten (een blauwnorm kan door meerdere gemeenten worden ontwikkeld binnen een regio); • De provincie (besluitvorming bij uiteindelijke ruimtelijke plannen);	
Planning/Verwachte looptijd/startmoment: Een blauwnorm kan met een doorlooptijd van circa twee à drie maanden worden ontwikkeld. Hiervoor is een door het waterschap opgestelde normering t.a.v. het watersysteem benodigd.	
Organisatie intern & extern: Intern: gemeente is initiatiefnemer Extern: samenwerking met andere gemeenten, actieve samenwerking met het waterschap, communicatie naar de provincie	Benodigde capaciteit: ca. 0,2 fte gedurende 2 tot 3 maanden. Daarna rekening houden met interne communicatie en implementatie.
Financiën: Inhuur externe deskundigheid voor bergingsberekeningen	Benodigde financiële middelen: ca. € 10.000 -20.000
Juridische consequenties: De blauwnorm dient bestuurlijk te worden vastgesteld en binnen de planvorming (bestemmingsplannen) ook juridisch te worden verankerd. In de vergunningverlening ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen dienen bepalingen omtrent de blauwnorm te worden opgenomen.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 2.4 Opstellen protocol stedelijke watersystemen, waaronder afstemming met GRP	
Beschrijving van het project/maatregel: Bij de systeemkeuze van stedelijke watersystemen, relevant bij renovatie en nieuwe plannen, wordt uitgegaan van de drietrapsstrategie vasthouden, bergen en afvoeren. Een en ander in relatie met alle relevante beleidsvelden, afdelingen en het gemeentelijk rioleringsplan (G.R.P). Gelet op het belang van het benutten van kansen dient een protocol gericht op de keuze van stedelijke watersystemen te worden opgesteld en te worden geïmplementeerd.	
Doel: In het protocol wordt aandacht besteed aan aspecten als afkoppelen, hergebruik van hemelwater, type rioolstelsel en overstortisic s. Maatregelen ter vermindering van de vuiluitwerp van rioolstelsel en de integratie van oppervlaktewater in het stedelijk gebied met de daarbij behorende functies en inrichting. Implementatie vindt plaats door toepassing van het protocol in de relevante situaties. Er is een duidelijke link tussen watersysteem en waterketen.	
Draagt bij aan realisatie van de volgende Streefbeelden: • Water vasthouden • Waterkwaliteit • Waterketen • Voorkomen van wateroverlast	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente is initiatiefnemer en kan gebruik maken van het waterschap als adviseur inzake waterkwantiteit en -kwaliteit. De relevante gemeentelijke afdelingen dienen in de opstelling, maar ook implementatie betrokken te worden.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Partners zijn Brabant Water met betrekking tot aspecten van de waterketen. De provincie speelt mogelijk een rol als medefinancier en beoordelaar van het protocol, gezien de afstemming met het GRP.	
Planning/Verwachte looptijd/startmoment: De maatregel kent een doorlooptijd van circa drie maanden.	
Organisatie intern & extern: <u>Intern:</u> initiatief en trekker: portefeuillehouder water, overige betrokken: alle relevante afdelingen. <u>Extern:</u> afstemming met provincie, waterschap en Brabant Water. Mogelijke inzet van een externe adviseur als protocol-ontwerper, procesbegeleider en ten behoeve van inhoudelijke ondersteuning	Benodigde capaciteit: ca. 0,5 fte voor een periode van ca. 3 maanden
Financiën: Ten behoeve van inzet externe adviseur.	Benodigde middelen: Ca. € 10.000 - 15.000
Juridische consequenties: Het protocol kan juridisch body krijgen door een vaststelling in het GRP. Met name in de implementatiefase is hier expliciet een rol weggelegd voor de gemeente.	

WATERPLAN VEGHEL

Maatregel 2.6 Het opstellen en uitwerken van een afkoppel-, retentie- en infiltratiekansenkaart op gemeentelijke en semi-regionale schaal**Beschrijving van het project/maatregel:**

De afkoppel-, retentie- en infiltratiekansenkaart is een kaart op gemeentelijke en semi-regionale schaal waarop de mogelijkheden voor infiltratie en retentie worden weergegeven. Hierbij is onderscheid te maken in infiltratie en retentie op gemeentelijke schaal ten behoeve van de afkoppeling van schoon hemelwater en in retentie op regionale schaal ter voorkoming van wateroverlast. Bij stedelijke uitbreidingen en herinrichting van stedelijk gebied kan met behulp van de kaarten rekening gehouden worden met (on)mogelijkheden van afkoppelen. Daarnaast kan in een retentieopgave op semi-regionale schaal worden voorzien. Het is van belang dat de kaart wordt vastgesteld en dat wordt bewaakt dat de aanwezige mogelijkheden goed worden benut. De kaart kan een belangrijk instrument zijn bij de toepassing van de watertoets.

Doel

Met de kaart worden ruimtelijk de mogelijkheden voor infiltratie en retentie van afgekoppeld hemelwater uit de bebouwde omgeving inzichtelijk gemaakt. Deze mogelijkheden kunnen worden benut bij stedelijke uitbreidingen en herinrichtingen. Daarnaast worden de retentiemogelijkheden van het overige water in watergangen op een meer regionale schaal; inzichtelijk gemaakt.

Draagt bij aan realisatie van de volgende Streefbeelden:

- Water als ordenend principe
- Het vasthouden van water
- Waterketen
- Het voorkomen van wateroverlast

Rol van de gemeente en het waterschap:

De gemeente is samen met het waterschap initiatiefnemer bij de uitwerking van deze maatregel. De inbreng van het waterschap is van groot belang voor met name het semi-regionale bergingsvraagstuk. Het waterschap is hier, mede vanuit het provinciale beleid, normenstellend voor de gewenste retentiec capaciteit. Het waterschap heeft reeds een aantal retentie en inundatie gebieden aangewezen, dan wel in gedachte.

De gemeente moet met name inhoud geven aan de gewenste mogelijkheden binnen de bebouwde omgeving.

Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming):

Het opstellen van de kaart gebeurt met meerdere partners. Naast het waterschap is de gemeente samen met de omliggende gemeenten initiatiefnemer voor het opstellen. Het Waterschap is inhoudelijk en mogelijk ook financieel betrokken. De provincie en Brabant Water kunnen een rol vervullen.

Planning/Verwachte looptijd/startmoment:

De verwachte doorlooptijd bedraagt circa 4 maanden.

Organisatie intern & extern:

Intern: initiatief en trekkersrol bij portefeuillehouder water.
Daarnaast andere afdelingen
Extern: Waterschap, provincie en Brabant Water. Externe adviseur voor daadwerkelijke opstelling van de kaart (en)

Benodigde capaciteit:

Ca. 0,3 fte voor 4 maanden.

Financiën:

Inhuur externe adviseur

Benodigde middelen:

Ca. € 10.000 - 15.000

Juridische consequenties:

Het vaststellen van de kaart kan consequenties hebben voor de mogelijkheden en wijze van bouwen in bepaalde gebieden. De kaart kan dwingend zijn ten aanzien van afkoppelen. Hiertoe moet de kaart stevig worden verankerd binnen de gemeentelijk vergunningverlening en dient te allen tijde aanvullend onderzoek verricht te worden bij concrete toepassing van afkoppelen.

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 2.8 / 4.4	Onderzoek mogelijkheden gebruik hemelwater en grijswater als drinkwatervervanging
Beschrijving van het project/maatregel: Op dit moment wordt veel drinkwater laagwaardig gebruikt in bijvoorbeeld glastuinbouw en industrie maar ook in woningen als bijvoorbeeld toiletspoeling. Onderzocht moet worden of andere bronnen (onder meer schoon hemelwater, oppervlaktewater, effluent) hiervoor zijn aan te wenden. De mogelijke inzet van grijswaterbronnen is afhankelijk van een groot aantal factoren. Hierbij valt te denken aan de beschikbaarheid van grijswater, technische mogelijkheden, acceptatie bij gebruikers en de financiële haalbaarheid.	
Doel: Onderzoeken en inzichtelijk maken of inzet van andere bronnen dan grondwater al dan niet via het drinkwaterbedrijf kan worden substantieel kan worden vervangen door water van andere bronnen.	
Draagt bij aan de realisatie van de volgende streefbeelden: • Water vasthouden • Waterketen	
Rol van de gemeente en het drinkwaterbedrijf: De gemeente in haar rol als initiatiefnemer van (renovatie)plannen (nieuwe woongebieden, renovatie van woongebieden, bedrijventerreinen) is in nauwe samenwerking met het drinkwaterbedrijf trekker van dit plan.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Partners bij het uitwerken van deze maatregel is de gemeente in nauwe samenwerking met het drinkwaterbedrijf. Gelet op het algemene karakter van deze maatregel is deze maatregel uitermate geschikt om in samenwerking met de overige gemeenten uit te werken. Landelijk is reeds veel materiaal met betrekking tot deze materie beschikbaar. Wellicht zijn collega gemeenten in het land bij het project te betrekking en kan gebruik worden gemaakt van de expertise die daar is opgedaan.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De doorlooptijd van de totstandkoming van deze maatregel kent een doorlooptijd van circa drie maanden.	
Interne en externe organisatie: Intern: Initiatiefnemer en trekker van uitvoering van de maatregel is de portefeuillehouder Water. De afdeling bouwzaken en juridische zaken kunnen op onderdelen worden betrokken. Extern: drinkwaterbedrijf, collega gemeenten	Benodigde capaciteit: Ca. 0,2 fte gedurende 3 maanden. Aansluitend aandacht voor implementatie van deze maatregel binnen de gemeentelijke organisatie.
Financiën: inhuur externe adviseur	Benodigde financiële middelen: ca. ... 15.000 - ... 25.000
Juridische consequenties: Gelet op de mogelijke veiligheidsrisico's en gezondheidsrisico's zullen mogelijke juridische consequenties inzichtelijk moeten worden gemaakt.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 3.4	Opstellen en implementeren handhavingsplan waterkwaliteit t.b.v. activiteiten van derden
Beschrijving van het project/maatregel: Naast een grotere betrokkenheid van inwoners met het water is, door middel van handhaving, een zekere winst te behalen in de verbetering van de waterkwaliteit. Lozingen van vervuilende stoffen in een verbeterd gescheiden stelsel kan leiden tot vervuiling. Het illegaal dumpen van afval in water dient te allen tijde voorkomen te worden. Ook het gebruik van bepaalde stoffen rondom het huis dient te worden beperkt. Ook de gemeentelijke organisatie als het gaat om haar activiteiten met betrekking tot water aan het handhavingsplan moeten kunnen worden onderworpen.	
Doel: Met behulp van het handhavingsplan worden de inwoner en organisaties gewezen op hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de waterkwaliteit. Het handhavingsplan moet uiteindelijk leiden tot een verdere bewustwording van de inwoner met betrekking tot het water.	
Draagt bij aan realisatie van de volgende Streefbeelden: • Waterkwaliteit • Betrokkenheid	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente en het waterschap dienen gezamenlijk deze maatregel op te pakken en uit te werken. Hierbij gaat het primair om gezamenlijk eenduidige definities op stellen voor wat wel kan en wat niet.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Bescherming van de (grond)waterkwaliteit kan zowel de provincie als Brabant Water bewegen actief te zijn in het opstellen en implementeren van deze maatregel. De uiteindelijke uitvoering en besluitvorming is een taak van de gemeente en het waterschap.	
Planning/Verwachte looptijd/startmoment:	
Organisatie intern & extern: <u>Intern:</u> initiatief en trekker: waterschap en portefeuillehouder water, overige betrokken: alle relevante afdelingen. <u>Extern:</u> afstemming met provincie en Brabant Water.	Benodigde capaciteit: ca. 0,2 fte voor een periode van 6 maanden.
Financiën: Geen.	Benodigde middelen: Geen.
Juridische consequenties: Deze maatregel heeft bij implementatie en toepassing juridische consequenties. Bij overtreding van gestelde regels in het plan dienen sancties te worden uitgeoefend tegen de overtredende partij. Hiertoe dient een wettelijke basis te bestaan. Verankering van het handhavingsplan dient dus plaats te vinden op basis van een aantal wetten of besluiten. Voor alle overtredingen dient een soort van strafmaat te worden vastgesteld.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 3.7	Opstellen richtlijn gebruik bestrijdingsmiddelen, bouwmaterialen, strooi beleid en toestroom organisch materiaal.
Beschrijving van het project/maatregel en wijze van uitvoering: Een grote verscheidenheid aan stoffen is belastend voor de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater. Een richtlijn voor het gebruik van deze stoffen moet bijdragen aan vermindering van gebruik en uit-/afspoeling van deze stoffen naar het milieu. De richtlijn omvat beschrijvingen van de belastende stoffen en op welke wijze deze mogen worden toegepast onder strikt omschreven omstandigheden. Bijvoorbeeld het materiaal gebruik van een regengoot die wordt gebruikt in een situatie bij een gescheiden rioolstelsel.	
Doel: De richtlijn moet zorgdragen voor een correcte toepassing van belastende stoffen, zoals bestrijdingsmiddelen e.d., in de daarvoor in de richtlijn omschreven situaties. Hiermee wordt bereikt dat er een minimale toepassing is van deze middelen. Op deze wijze wordt de toekomstige waterkwaliteit verbeterd en de waterketen als geheel, minder belast.	
Bijdrage aan de streefbeelden: • Waterkwaliteit • Waterketen	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente stelt de richtlijn op, waarbij het waterschap, als kwaliteitsbeheerder invloed heeft op de lijst van stoffen in de richtlijn.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Ook de provincie en Brabant Water kunnen betrokken worden in de uitvoering gezien hun belang bij een goede kwaliteit van oppervlakte- en grondwater.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De doorlooptijd bedraagt circa 4 maanden.	
Interne en externe organisatie: Intern: Initiatiefnemer en trekker van uitvoering van de maatregel is de portefeuillehouder Water. Input van andere gemeentelijke afdelingen zoals milieu is van groot belang. Extern: Waterschap, adviseur milieu&water	Benodigde capaciteit: Ca. 0,5 fte voor een periode van 4 maanden. Dit is afhankelijk van de wijze waarop de richtlijn wordt opgesteld, intern bij de gemeente of extern door adviseur milieu&water.
Financiën: Inhuur externe expertise.	Benodigde financiële middelen: ca. € 5.000 - 10.000
Juridische consequenties: De richtlijn dient te worden opgenomen in alle gemeentelijk verordeningen die raakvlakken hebben met deze richtlijn. Op deze wijze kunnen bepalingen in de richtlijn goed worden toegepast en gehandhaafd.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel : 4.1	Opstellen en implementeren waterketenplan
Beschrijving van het project/maatregel en wijze van uitvoering: Het huidige drinkwaterverbruik kan mogelijk worden verminderd door gebruik van alternatieve waterbronnen en bezuinigingsmaatregelen. Een waterketenplan moet te worden opgesteld om invulling te kunnen geven aan deze vermindering van het drinkwaterverbruik. Daarnaast dient de cyclus van winning, distributie, gebruik van drinkwater en de inzameling van afvalwater, het transport van afvalwater en de behandeling ervan geoptimaliseerd te worden. Het waterketenplan moet ervoor zorg dragen dat de doelstellingen van alle in de waterketen betrokken partijen worden bereikt tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Het waterketenplan bevat een duidelijk zoektocht naar win-win situaties. Door middel van het sluiten van convenanten kunnen concrete afspraken tussen de partijen worden gemaakt met betrekking de uitvoering.	
Doel: Een waterketenplan leidt tot optimalisering van de waterketen, dit betreft zowel winning, distributie en gebruik van drinkwater als inzameling, transport en zuivering van afvalwater.	
Bijdrage aan de streefbeelden: • Waterketen • Waterkwaliteit	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente is samen met het waterschap initiatiefnemer van deze maatregel. Beiden hebben een belangrijke inhoudelijke rol ten aanzien van afvalwater en de waterkwaliteit.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Brabant Water heeft een primaire rol gezien hun rol in de drinkwatervoorziening. De provincie heeft als strategisch grondwaterbeheerder belangrijke kennis omtrent het grondwatersysteem en grondwateronttrekkingen. Elk van bovenstaande partijen heeft een rol in de planvorming, uitvoering en besluitvorming. Bij de planvorming en de uitvoering kunnen grote industriële grondwateronttrekkers en woningbouwcoöperaties betrokken worden.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De verwachte doorlooptijd is circa 6 maanden.	
Interne en externe organisatie: Intern: Trekker van uitvoering van de maatregel is de portefeuillehouder Water samen met het waterschap. Input van andere gemeentelijke afdelingen zoals riolering is van groot belang. Extern: Waterschap, provincie, Brabant Water, grote industriële onttrekkers, woningbouwcoöperaties.	Benodigde capaciteit: Ca. 0,5 fte voor een periode van 6 maanden. Dit is afhankelijk van de wijze waarop de planvorming plaatsvindt. Is de gemeente leidend in de uitvoering van de maatregel, dan vergt dit meer tijd dan dat zij volgend is.
Financiën: Inhuur externe adviseur t.b.v het opstellen	Benodigde financiële middelen: ca. € 25.000 - 40.000
Juridische consequenties: Het waterketenplan heeft juridische consequenties gezien de gemeentelijke plicht van de inzameling van afvalwater. Deze inzameling moet gegarandeerd zijn. Voorts kan door middel van een convenant een harde afspraak worden gemaakt met betrekking tot de uitvoering van het waterplan. Ondertekening van een convenant kan leiden tot bindende afspraken.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel : 5.1	Op gemeentelijk niveau uitwerken en consolideren van ecologische verbindingzones
Beschrijving van het project/maatregel: Ecologische verbindingzones zijn in principe aangewezen. Op gemeentelijk niveau dienen onder meer in bestemmingsplannen de zones verder te worden uitgewerkt (inrichting) en vastgesteld, zodat daarmee een concrete ruimtelijke bestemming plaatsvindt.	
Doel: Aanwijzen van verbindingzones en het globaal uitwerken hiervan opdat met overige plannen hierop kan worden aangesloten. Bovendien kan worden aangesloten op de reeds door het waterschap uit te werken ecologische verbindingzones in de landelijke omgeving.	
Draagt bij aan de realisatie van het volgende streefbeeld: • Landschap, natuur en recreatie	
Rol van de gemeente en het waterschap: Gemeente is initiatiefnemer. Ten aanzien van ecologische verbinding langs waterlopen dient, gelet op haar rol (realiseren van ecologische verbindingen langs waterlopen), het waterschap nauw te worden betrokken.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Partners zijn bij het uitwerken van deze maatregel de gemeente in nauwe samenwerking met het waterschap. Binnen de gemeente zal de afdeling ruimtelijke ordening en stedenbouw worden betrokken bij het aanwijzen van de verbindingzones binnen de stedelijke omgeving. Bij de uitwerking zal met name de afdeling riolering en waterhuishouding en de afdeling groen betrokken zijn.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De doorlooptijd van de totstandkoming van deze maatregel kent een doorlooptijd van circa acht maanden.	
Interne en externe organisatie: Intern: Initiatiefnemer en trekker van uitvoering van de maatregel is de portefeuillehouder Water. De afdeling bouwzaken en juridische zaken kunnen op onderdelen worden betrokken. Extern: drinkwaterbedrijf, collega gemeenten	Benodigde capaciteit: Ca. 0,5 fte gedurende 8 maanden. Aansluitend aandacht voor implementatie van deze maatregel binnen de gemeentelijke organisatie.
Financiën: - Indien wordt uitgegaan van de inzet van expertise van het waterschap is geen verdere externe benodigd. - drukwerk van kaartmateriaal	Benodigde financiële middelen: Ca. € 10.000 - € 20.000
Juridische consequenties: Aangewezen verbindingzones zullen binnen het structuurplan en het bestemmingsplan moeten worden vastgelegd.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel : 5.5	In samenwerking met waterschap opstellen van Masterplan rivier de Aa
Beschrijving van het project/maatregel: Binnen een samenvattend Masterplan moet worden voorzien in gezamenlijke toekomstvisie en plan ten aanzien van de rivier de Aa binnen het grondgebied van de gemeente Veghel. Teneinde (gezamenlijke) doelstellingen met betrekking tot de Aa te verwezenlijken moet een en ander in nauwe samenwerking met het waterschap tot stand komen.	
Doel: In het masterplan worden ambities en concrete plannen met betrekking tot de rivier de Aa op elkaar afgestemd en uitgewerkt. Op deze wijze kan één samenhangend geheel van maatregelen worden uitgevoerd, zowel binnen als buiten de stedelijke omgeving. Toekomstige plannen aan de Aa kunnen worden getoetst en geïnspireerd door datgene wat in het masterplan is opgenomen. Aan de hand van dit plan kunnen gerichte en concrete uitvoeringsprojecten worden uitgewerkt.	
Draagt bij aan de realisatie van het volgende streefbeeld: • Landschap, natuur en recreatie • Water vasthouden • Water als ordenend principe • Beperken van wateroverlast • Verbeteren waterkwaliteit	
Rol van de gemeente en het waterschap: Gemeente is samen met het waterschap de Aa initiatiefnemer.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Partners van gemeente en waterschap zijn bij de totstandkoming de provincie en de betrokken buurgemeenten. Binnen de gemeentelijke organisatie zal de afdeling ruimtelijke ordening, de afdeling groen en de afdeling riolering en waterhuishouding betrokken zijn.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De doorlooptijd van de totstandkoming van deze maatregel kent een doorlooptijd van circa acht maanden.	
Interne en externe organisatie: <u>Intern:</u> afdelingen ruimtelijke ordening, afdeling groen, afdeling riolering en waterhuishouding. <u>Extern:</u> waterschap, provincie, betrokken grondeigenaren/bewoners	Benodigde capaciteit: Ca. 0,5 fte gedurende 8 maanden.
Financiën: - externe adviseur - drukwerk van kaartmateriaal	Benodigde financiële middelen: Ca. € 50.000 - € 60.000
Juridische consequenties: Het masterplan zal bestuurlijk moeten worden vastgesteld.	

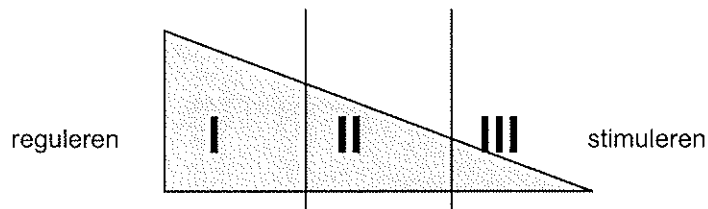
WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel : 6.4	Opstellen protocol bodemkundig/hydrologisch onderzoek
Beschrijving van het project/maatregel en wijze van uitvoering: Vanuit de historie werd en wordt bijvoorkeur gebouwd op hoge en droge plaatsen. Veelal zijn deze locaties echter reeds benut. In toenemende mate worden plannen ontwikkeld op locaties die niet zondermeer geschikt zijn om te worden bebouwd. Veelal moeten hier op een of andere wijze maatregelen worden gebouwd. Om deze maatregelen inhoud te kunnen geven en de effecten hiervan voor het watersysteem te minimaliseren moet de lokale bodemopbouw en hydrologie in beeld worden gebracht. Om bij alle plannen standaard dit onderzoek te doen moet hiertoe een protocol worden opgesteld. Het protocol schrijft een eenduidige wijze voor van het doen van bodemkundig/hydrologisch onderzoek en definieert de uitgangspunten waarop de advisering dient te worden gebaseerd. Deze definiëring vindt plaats op basis van het waterplan.	
Doel: Aan de hand van het protocol vindt het bodemkundig/hydrologisch onderzoek plaats via een standaard methode waarbij aandacht wordt besteed aan de in het waterplan gestelde doelen zoals water als ordenend principe, het tegengaan van wateroverlast en het vasthouden water.	
Bijdrage aan de streefbeelden: • Water als ordenend principe; • Water vasthouden; • Beperken van wateroverlast;	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente is uitvoerder van het bodemkundig/hydrologisch onderzoek en daarmee eerst aangewezen ten aanzien van het opstellen van het protocol. De rol van het waterschap is adviserend ten aanzien hydrologische aspecten.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Partners in de planvorming voor deze maatregel zijn andere gemeenten met gelijkwaardige geografische aspecten. De uitvoering en besluitvorming beperkt zich tot een individuele rol.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: P.M.	
Interne en externe organisatie: Intern: Initiatiefnemer en trekker van uitvoering van de maatregel is de portefeuillehouder Water. Alle andere gemeentelijke afdelingen heb echter een rol. Extern: Waterschap en andere gemeenten, adviseur in huidig bodemkundig/hydrologisch onderzoek	Benodigde capaciteit: Ca. 0,5 fte gedurende 2 maanden. Vervolgens controle op naleving protocol
Financiën: Eventueel inhuur expertise	Benodigde financiële middelen: Ca. : 15.000 - 20.000
Juridische consequenties: Het protocol dient te worden vastgelegd. Hierdoor kunnen partijen gehouden worden aan de uitvoering van het protocol wanneer nodig. Opname bijvoorbeeld in de bouwverordening.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 7.1	Opstellen handboek belevingswaarde van water
Beschrijving van het project/maatregel en wijze van uitvoering: Het handboek wordt onder meer gevuld met diverse voorbeeldprojecten. Diverse projecten zijn reeds uitgevoerd met water in de bebouwde omgeving en de effecten die dit heeft op de beleving van water. Ook aspecten als veiligheid en gezondheid dienen daarbij op heldere en eenvoudige wijze aan de orde te komen. De gemeente kan hiervoor voorbeeldprojecten gebruiken maar natuurlijk ook haar eigen ideeën omtrent stedelijk water hierin verwoorden.	
Doel: Het handboek is een communicatief instrument, waarmee niet alleen inwoners maar ook bijvoorbeeld projectontwikkelaars geïnformeerd kunnen worden omtrent de belevingswaarde van water in de bebouwde omgeving. Een handboek belevingswaarde van water heeft als doel de bewoners, maar ook andere private partijen bewust te maken van de belevingswaarde van water.	
Bijdrage aan de streefbeelden: • De belevingswaarde van water in de bebouwde omgeving • Betrokkenheid	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente is initiatiefnemer voor het handboek, alsmede opsteller. Het waterschap is met name voor de inhoud van het handboek van belang.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Partners in de uitwerking van deze maatregel kunnen zijn Brabant Water en de Provincie. Beiden kunnen inhoudelijk een kleine toevoeging leveren en daarnaast medefinancier zijn voor deze maatregel.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De benodigde doorlooptijd is circa 3 maanden.	
Interne en externe organisatie: Intern: Initiatiefnemer en trekker van uitvoering van de maatregel is de afdeling communicatie in samenwerking met de portefeuillehouder Water. Andere gemeentelijke afdelingen, zoals openbare werken, leveren ook input. Extern: Waterschap, provincie en Brabant Water, adviseurs t.a.v. communicatie, water en grafisch ontwerp.	Benodigde capaciteit: Ca. 0,5 fte gedurende 3 maanden.
Financiën: Eventueel inhuur expertise t.b.v. van communicatie, inhoud en grafisch ontwerp	Benodigde financiële middelen: ca. : 25.000,- tot 50.000,-
Juridische consequenties: Een handboek kent geen juridische consequenties. Het is een instrument ter informatie van bewoners van de gemeente en andere geïnteresseerden.	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 7.2	Onderzoek van concrete mogelijkheden om water tot kunst verheffen
Beschrijving van het project/maatregel en wijze van uitvoering: Stromend water is voor mensen een plezier om naar te kijken. Door middel van kunstwerken kan water binnen maar ook buiten het stedelijk gebied meer beleefd en ervaren worden. Inspiratie kan onder andere komen vanuit oude cultuurhistorische werken. De gemeente doet onderzoek naar aanwezige cultuurhistorische waarden in relatie tot water alsmede mogelijke locaties waar water aanwezig is en waar kunst geïmplementeerd kan worden in deze omgeving.	
Doel: Kunst en water gaan goed samen. Door middel van kunst de beleving van water te vergroten en hiermee ook de betrokkenheid van bewoners met water te vergroten.	
Bijdrage aan de streefbeelden: • De belevingswaarde van water in de bebouwde omgeving • Betrokkenheid	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente kan vanuit haar cultuurbeleid een link leggen naar water. Bij plaatsing van een kunstwerk kan/moet het waterschap worden benaderd. Daarnaast is er een samenwerking mogelijk bij bijvoorbeeld de aankleding van nieuwe waterkunstwerken (bijv. stuwen)	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Niet aanwezig	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De verwachte doorlooptijd is circa 2 maanden.	
Interne en externe organisatie: Intern: Initiatiefnemer en trekker van uitvoering van de maatregel is de portefeuillehouder Water. Input van andere gemeentelijke afdelingen zoals cultuur is van groot belang. Extern: Waterschap, kunstenaar	Benodigde capaciteit: ca. 0,1 fte gedurende 2 maand, enigszins afhankelijk van de mogelijke kansen voor de daadwerkelijke realisatie. Tijdens concrete uitvoering grotere personele belasting.
Financiën: Geen	Benodigde financiële middelen: geen
Juridische consequenties: Geen	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 8.1 Opstellen communicatieplan gericht op interne en externe communicatie	
Beschrijving van het project/maatregel: Waterbeleid dat invloed heeft op verschillende beleidsvelden vraagt om nauwgezette interne communicatie. Dat geldt zowel voor interne communicatie als binnen de gemeentelijke organisatie maar ook voor andere betrokkenen zoals het waterschap en de provincie. De toekomstige gebruikers; zoals inwoners, bedrijven en instellingen, moeten uiteraard ook worden betrokken. Daarvoor is externe communicatie bedoeld. Een communicatieplan moet voorzien in, niet alleen een communicatie-incident maar ook zijn gericht op de benodigde communicatie op langere termijn.	
Doel: Door middel van een communicatieplan wordt op een logische wijze de benodigde interne en externe communicatie inzichtelijk gemaakt.	
Draagt bij aan de realisatie van het volgende streefbeeld: Betrokkenheid	
Rol van de gemeente, waterschap en drinkwaterbedrijf: Voor de opzet van een communicatieplan zijn zowel gemeente als ook het waterschap en het drinkwaterbedrijf initiatiefnemer.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Naast de gezamenlijke partners, gemeente waterschap en drinkwaterbedrijf kunnen belangenorganisaties, wijkraden en provincie bij de totstandkoming worden betrokken.	
Planning/verwachte looptijd/startmoment: De doorlooptijd van de totstandkoming van het communicatieplan is naar verwachting twee maanden.	
Interne en externe organisatie: De afdelingen voorlichting van gemeente, waterschap en drinkwaterbedrijf. Daarnaast kan op onderdelen de betrokken inhoudelijke afdeling worden betrokken.	Benodigde capaciteit: Circa 0,2 fte gedurende twee maanden
Financiën: <u>Intern:</u> Drukwerk <u>Extern:</u> inhuren capaciteit	Benodigde financiële middelen: ca. € 20.000 - 25.000.
Juridische consequenties: Geen	

WATERPLAN VEGHEL	
Maatregel 8.6	Populaire samenvatting van het Waterplan
Beschrijving van het project/maatregel: In samenhang met hetgeen bij maatregel 7.1 is gesteld wordt de essentie van het waterplan en daarmee de visie met betrekking tot het waterbeleid uitgewerkt. Geïnteresseerden kunnen hierin op eenvoudige wijze kennisnemen waarop het waterbeleid van de gemeente en het waterschap de komende jaren is gericht en op welke wijze en door middel van welke maatregelen hieraan inhoud wordt gegeven. De populaire samenvatting van het waterplan bestaat uit afbeeldingen, begrijpelijke figuren en een eenvoudige maar daadkrachtige tekst. De inhoud wordt samengesteld om bewoners van Veghel betrokken te maken bij het stedelijk waterbeheer. De samenvatting is een communicatief instrument, dat gemeentebreed moet worden opgesteld. Hierdoor ontstaat ook een interne betrokkenheid bij het gemeentelijk waterbeheer.	
Doel: Het doel van deze maatregel is eenduidig. Door middel van een populaire samenvatting moet de betrokkenheid van de inwoners bij het duurzaam stedelijk waterbeheer worden vergroot. De inwoners moeten zelf actief gaan deelnemen.	
Draagt bij aan realisatie van de volgende streefbeelden: Betrokkenheid	
Rol van de gemeente en het waterschap: De gemeente is verantwoordelijk voor de opzet en inhoud van de samenvatting. Niettemin is er een duidelijke rol aanwezig voor het Waterschap. Hun detaillistische kennis van het Veghelse watersysteem moet bijdragen aan een heldere, begrijpelijke en correcte invulling van de samenvatting.	
Partners (met de rol van deze partners (planvorming, uitvoering, besluitvorming): Andere partners in de uitvoering zijn de provincie Noord-Brabant en Brabant Water. Inhoudelijk maar ook financieel kunnen zij bijdragen aan de samenvatting.	
Planning/Verwachte looptijd/startmoment: Doorlooptijd circa 2 maanden.	
Organisatie intern & extern: <u>Intern:</u> de afdeling communicatie is initiatiefnemer en trekker van de uitvoering. De portefeuillehouder water is belangrijk voor de inhoud en communicatie naar externe contacten. <u>Extern:</u> Waterschap, provincie en Brabant Water. Een externe partij kan bijdragen als deskundige op het gebied van waterplannen.	Benodigde capaciteit: 0,2 fte gedurende 2 maanden.
Financiën: Inhuur externe adviseur, drukwerk, grafisch ontwerper	Benodigde middelen: Ca. ... 15.000 ... 25.000
Juridische consequenties: De samenvatting heeft geen juridische consequenties. De inwoners van de gemeente zijn natuurlijk wel op de hoogte van het waterplan en dit kan dwingend voor de gemeente werken om maatregelen volgens afspraak uit te voeren en hierover te communiceren de inwoners.	

- I: meer reguleren dan stimuleren
 II: ongeveer evenveel reguleren als stimuleren
 III: meer stimuleren dan reguleren

Bij het juridisch willen reguleren kunnen in principe instrumenten worden gekozen uit de drie hoofdgebieden van het recht:

- Strafrecht;
- Privaatrecht en;
- Bestuursrecht.

Het strafrecht lijkt, als *Ultimum remedium*, niet erg geschikt bij het introduceren van een nieuwe techniek. Er dient met name te worden gekeken naar privaatrechtelijke en bestuursrechtelijke instrumenten.

Privaatrechtelijke instrumenten:

- eigendomsverwerving;
- eigendomsvoorbehoud;
- overeenkomst;
- kwalitatieve verplichting;
- splitsing in appartementsrechten;
- mandeligheid;
- huurovereenkomst;
- gedoogplicht;
- overeenkomst met projectontwikkelaar;
- onteigenen;
- vestigen van een zakelijk recht:
 - erfdienstbaarheid;
 - recht van opstal.

Bestuursrechtelijke instrumenten:

- gemeentelijk rioleringsplan (GRP);
- waterparagraaf in bestemmingsplan;
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV);
- Gemeentelijke Milieuverordening;
- Afvalstoffenverordening;
- Wet milieubeheer vergunning voor inrichtingen;
- aparte gemeentelijke verordening;
- de Watertoets.

Bestaande regelgeving, nieuwe regelgeving

Per te realiseren maatregel zal vooraf moeten worden nagegaan of kan worden volstaan met het toepassen van de huidige regelgeving of dat toepassing van nieuwe regelgeving noodzakelijk wordt geacht. Bij het bepalen van de juridische consequenties kunnen daartoe de volgende drie stappen worden doorlopen:

1. het analyseren van de huidige wet- en regelgeving;
2. het bepalen van de kansen en belemmeringen binnen deze regelgeving voor de nieuwe techniek;
3. het bepalen of voor invoering van de nieuwe techniek aanpassing nodig is van de huidige regelgeving op met name gemeentelijk niveau of dat geheel nieuwe regelgeving moet worden vastgesteld.

Voorbeeld: Afkoppelen en infiltreren

Gelet op bijvoorbeeld de techniek van afkoppelen en infiltreren van hemelwater omvat de analyse van de huidige wet- en regelgeving een tweetal gebieden:

- de kwaliteit van het hemelwater en ontvangende grond- en oppervlaktewater (vanuit milieuhygiënisch oogpunt);
- de voorwaarden voor de aanleg en het onderhoud.

Uit een eerste bestudering van de huidige wet- en regelgeving blijkt dat de eerste categorie vooral betrekking heeft op de milieu- en waterstaatswetgeving, meer specifiek:

- de Wet milieubeheer (Wm);
- de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo);
- het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater (Lha), een algemene maatregel van bestuur (AMvB) op grond van de Wvo;
- het Lozingenbesluit bodembescherming (Lbb), een AMvB op grond van de Wet bodembescherming.

De tweede categorie blijkt vooral betrekking te hebben op de bouwwetgeving, meer specifiek:

- de Woningwet;
- het Bouwbesluit;
- de Gemeentelijke Bouwverordening;
- het verbintenissenrecht, met als basis de hoofdstukken 6 en 7 in het Burgerlijk Wetboek (BW);
- de diverse zakelijke rechten in hoofdstuk 5 van het BW.

In geen van de genoemde wetten en regelingen is expliciet iets opgenomen over afkoppelen en infiltreren van hemelwater. Derhalve moet gekeken worden in hoeverre deze regels dit mogelijk maken of dit eventueel belemmeren.

3. Juridisch waterbewustzijn

Naast de ontwikkeling van een "waterbewustzijn" binnen de gemeente dient flankerend een "juridisch waterbewustzijn" te worden ontwikkeld. Binnen de maatregelen, zoals deze binnen dit waterplan worden voorgesteld, behoort onder meer het opstellen van protocollen rondom het thema water. Deze protocollen dienen te voorzien in zodanige interne organisatie en procesvoering dat waterprojecten integraal kunnen worden opgepakt en behandeld bij de betrokken organisaties. Voor veel projecten is hierbij voor de gemeentelijke organisatie een belangrijke rol weggelegd. Het is van belang om bij deze processen ook de juridische mogelijkheden en onmogelijkheden tijdig in beeld te brengen. Immers, gelet op de inhoud van de vorige paragrafen mag duidelijk zijn dat nieuwe technieken niet altijd vanuit bestaande regelgeving voldoende juridisch zijn verankerd.

Naast het toepassen van gewijzigde technieken en de hieruit voortkomende juridische consequenties speelt mogelijk ook de kwestie van gewijzigde risico-aanvaarding en de mogelijk daaruit voortvloeiende schadeclaims. Het is van belang om ook deze risicoaanvaarding in juridische zin inzichtelijk te maken.

In dit verband zijn bijvoorbeeld de risico's gerelateerd aan wateroverlast te noemen. Onder meer maatregelen die verband houden met water vasthouden, afkoppeling van het rioolsysteem, berging en infiltratie kunnen hierop van invloed zijn. Praktijkervaring leert

dat voor wat betreft de aansprakelijkheid van partijen het wettelijk kader en de juridische aspecten hierbij niet eenduidig zijn. De risico's kunnen evenwel zeer groot zijn.

4. Co-financiering

Voor de uitvoering van concrete maatregelen is het aan te bevelen om naast de gebruikelijke financieringsbronnen na te gaan of co-financieringsmogelijkheden bestaan. Per uit te voeren project dient hiervoor een beperkt onderzoek te worden gedaan. Deze paragraaf kan daartoe als richtlijn dienen. Op hoofdlijnen is aangegeven welke subsidieregelingen bij het realiseren van concrete maatregelen mogelijk van kracht kunnen zijn.

In het algemeen kunnen twee sporen worden onderscheiden:

- financiering door subsidieregelingen van de Europese Unie;
- financiering door subsidieregelingen van de provincie Noord-Brabant en het Rijk.

Europese subsidieregelingen

Voor het realiseren van watermaatregelen zijn in principe diverse Europese subsidieregelingen aanwezig waarop mogelijk aanspraak gemaakt kan worden.

- Het **POP-programma** (Provinciaal ontwikkelingsplan) biedt naar verwachting de beste mogelijkheden om voor Europese subsidiëring in aanmerking te komen. Zowel de zogenaamde maatregel [JT] (natuurbeheer) als de maatregel [Q] (waterbeheer in de landbouw) bieden hiertoe wellicht de beste kansen.
- De zogenaamde **interregprogramma's** bieden naar onze mening beperkte tot geen mogelijkheden. Het interreg-a programma biedt alleen mogelijkheden indien een project een (land)grensoverschrijdend karakter heeft. Met betrekking tot het stroomgebied van de Aa liggen hier dus geen mogelijkheden. Voor het Interreg-b en interreg-c programma is een internationale partner vereist. Hier zijn wellicht mogelijkheden aanwezig. In de praktijk blijkt deze weg echter moeilijk te bewandelen.
- Een laatste mogelijkheid om in aanmerking te komen voor Europese subsidiëring, in het geval andere programma's geen mogelijkheden bieden, is de zogenaamde SRE-EU-pot. Voor projecten met een toeristisch-recreatieve component kan vanuit deze pot co-financiering worden verleend.

Provinciale subsidieregelingen

De provincie Noord-Brabant kent een verscheidenheid aan stimulerings- en subsidieregelingen. Een aantal mogelijke regelingen in het kader van de uitvoering van concrete watergerelateerde maatregelen zijn:

- Subsidieverordening Natuur Bos en Landschap Noord-Brabant Planvorming;
- Subsidieverordening Natuur Bos en Landschap Noord-Brabant Verbindingszones langs waterlopen;
- Subsidieverordening Uitvoering Waterhuishoudingsplan Noord-Brabant.

Nationale subsidieregelingen

Deze regelingen hebben met name betrekking op het landelijk gebied. In het kader van dit waterplan bestaat wellicht co-financiering vanuit de volgende regelingen:

- RSW Regeling Subsidiëring Waterschapswerken (A2-regeling)
- Subsidieregeling gebiedsgericht beleid
- SN Subsidieregeling Natuurbeheer 2000. Maatregelen kunnen voor deze regeling worden ingebracht ten aanzien van onder andere beheer, inrichting en landschap.

COLOFON

WATERPLAN VEGHEL
DEEL 1: HOOFDRAPPORT**OPDRACHTGEVER:**

GEMEENTE VEGHEL, WATERSCHAP DE AA

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

A. Kerkhoven/F. van der Heijden/J. Rengers

GECONTROLEERD DOOR:

A. Kerkhoven/F. van der Heijden

VRIJGEGEVEN DOOR:

F. van der Heijden

30 januari 2002

110502/ZF2/015/200025

ARCADIS RUIMTELIJKE ONTWIKKELING BV
 Zuiderparkweg 284
 Postbus 1018
 5200 BA 's-Hertogenbosch
 Tel 073 6809 211
 Fax 073 6144 606
 www.arcadis.nl

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Ons kwaliteitssysteem is ISO 9001 gecertificeerd. De regio Zuid is tevens voor VCA** gecertificeerd.